

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Conivgio Doctrina

Wigand, Johann

Jhenæ

VD16 W 2745

De Causa Efficiente. Vnde Sit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36207

QVO TUPLEX.

Solent & alia diuisiones afferri, ut Coniugium aliud est ethnicum, aliud Christianum.

Ethnicum est inter eos, qui sunt extra Christi Ecclesiam.

Christianum verò, quod inter Christianos contractum est. Verùm differentia consistit tantum in personarum qualitate, quod alia sunt reuera, alia non. Coniugium autem ipsum per se, sua habet substantialia, siue gentiles siue p̄i id obseruent.

Item aliud est faustum, aliud infelix. Hæc autem distinctio, non tam discrimen Coniugiorum, quàm animorum inæqualitatem, vel alia accidentia declarat, sicut aliud est sterile, aliud fecundum. Eiusmodi igitur diuisiones transiliamus, contenti duabus primis, quarum in hac quædam tractatione potissimum usus est.

DE CAUSA EFFICIENTE.

VNDE SIT.

Non temerè, non sapientia aliqua humana, sed *gratia maris & femina honesta per omnem vitam*

UNDE.

nam societas atq; coniunctio, in mundo coepit:
Sed ipse Deus, omnium creaturarum fons &
auctor, statim initio genus humanum tali modo
condidit, ut non tantum esset vir, sed etiam femina. Gene. 1. & 2.

Operis precium autem est verba Moysi,
antiquissimi & probatissimi historici, in conspe-
ctu habere, ac saepe meditari. Continent enim
res amplissimas. Sic ait:

Et dixit IEHOVA ELOHIM. Non
est bonum, hominem esse solum, FACIAMUS
ei ADIVTORIVM, quod sit cum illo.

Nam cum Iehoua Elohim, formasset de
humo cuncta animalia terra, & uniuersa vola-
tilia coeli, adduxit ea ad Adam, ut videret,
quomodo vocaret ea, & quocumq; nomine ani-
mam viuentem appellaret Adam, Hoc esset
Nomen eius.

Et dedit Adam Nomina cunctis animan-
tibus, & uniuersis volatilibus coeli, & omnibus
bestijs agri. Et sibi homini non inuenit ADIV-
TOREM, qui esset secum.

Et immisit Iehoua Elohim soporem in
Adam,

DE CONIUG.

Adam, cumq; obdormisset, tulit unam ex costis
vuis, & clausit carnem pro ea.

Et edificauit Iehoua Elohim costam, quam
acciperat de Adam, in mulierem, & adduxit
eam ad Adam.

Et dixit Adam: Hoc nunc est os ex ossibus
meis, & caro de carne mea. Et hac vocabitur
virago, quoniam de viro sumpta est. Quamo-
brem relinquet homo patrem suum & matrem,
& adheret uxori sua, & erunt in carnem
unam.

Erat autem uterq; Nudus, Adam scili-
cet & VXOR eius, & non erubescabant. Haec te-
nus Moses.

In hac igitur historia quatuor sunt eximia,
quae ad commendandam dignitatem Coniugij
pertinent, nempe:

1. Deliberatio ac decretum Dei.
 2. Creatio Coniugis miraculosa.
 3. Copulatio prima.
 4. Mandatum vniuersale.
1. Grauiissima sapientissimi Dei delibera-
tio re

DE CONIUG.

no recitatur, priusquam homini recens condito, quicquam de Coniugio in mentem veniret. Non est bonum inquit Deus, hominem esse solum, faciatque ei adiutorem, qui sit cum ipso. Hanc sententiam ille omniscius & omnipotens Iehova Elohim, id est tota sacro sancta trinitas, unus Deus essentia, trinus personis, profert, qui totam humanam naturam & condidit & introspecti, ac certo nouit omnia quaecumque futura sunt. Quare nos creaturas, hoc Maiestatis diuine testimonium ac decretum, maxime facere, idque uita genus reuerenter amare decet.

Ut autem ista gratis Coniugij humani necessitas, ipsi quoque, Adae innotesceret, admirabilem sane Synodum omnium animalium Deus coram Adamo conuocat, eique, tanquam mundi Domino, eum coetum sistit. Transeunt igitur ordine paria animalia, mira obedientia & mansuetudine, ueluti in solenni lustratione, tum Deum creatorem, tum etiam hunc ipsum Adam, sibi designatum Imperatorem seu dominatorem reuerenter ut sic dicam agnoscentia. Adam uero, adstans opifici rerum omnium, & ipse creatura, sagacissimo ingenio & sapientia illustrissima, Nomina singulis animalibus, perspecta ipsorum natura imponit propriissima, quae quidem Deus ipse approbat, ac tum ceteris suis operibus,

UNDE.

operibus, tam vero in primis hac sui imagine,
que in Adamo clarius Sole tum radiabat, unice
delectabatur. Ibi vero Adam, ex collatione pri-
mum incipit animadvertere, singulari Dei in-
dicio, in una quaq; animalium specie, sexus du-
plex, ad multiplicationem & propagationem
a Deo conditos esse. Sibi autem eiusmodi vite
sociam, qua genus humanum cresceret, deesse, id
est nullam feminam in toto mundo quocunq;
locorum oculos conuertat, cernit. In Dei autem
oculorum, tacitus acquiescit.

Deus non rogatus ab Adam, nihilomi-
ni ei pro suo diuino consilio, feminam insigni
miraculo condit, ut nimirum fieret manifestum,
Coniugium non ex humano consilio inuentum
aut institutum esse.

Non autem ex duro saxo, neq; ex viliori
terre puluere, unde quidem Adam ipse dudum
formatus erat, sed ex homine hominem produ-
xit Deus, in testimonium, quod diuina Maiestas
non velle deinceps e rudi gleba, aut humida
massa terra, homines creare, sed ex duobus ho-
minibus, mari nimirum & femina. Modus
autem ipse admiratione dignus est.

Non enim viuum Adamum per medium
dissecas

UNDE.

dissecat Deus, ut Rabini improbe nugantur, sed profundum et soporem diuinitus immittit, ut porrectus in longum, humi in lato gramine stratus iaceret, & dulces spiritus traheret, omni cura & sollicitudine vacuus. Prorsus igitur se passus habet veluti subiectum, Deum in se operantem ita quidem patiens, ut non prius sciret, quid Deus in se fecisset, quam cum experrectus e suani somno esset. Non enim poterat, nec debebat Deum hac in parte iuuare.

Dum igitur ita securè dormit bonus ille Adam: Ecce Deus sua diuina dextera costam unam, ipsius cordi ut videtur proximam, ex latere excerpit, soluens iuncturas, & amouens carnem venis sanguineis redundantem, nec tamen foedans sanguine corpus, ac sine omni doloris sensu, citrag, damnum aut deformationem ipsius Ada vllam. Mox enim foramen illud Deus, summo & omnipotenti artificio carne claudit. Eam verò costam, excerpam e virili latere, omnipotens Deus ita format atq, exadificat, ut inde nobilis & formosissima femina exurgeret, qualis sine dubio, nulla alia in hoc mundo postea visa est. Hac incomprehensibilia quidem rationi humana sunt, sed facilima Deo omnipotenti fuerunt, quem fides inuener & veneratur.

78a
 videri fieri
 inter and
 dum opus
 omnibus h
 3.
 N
 ut consili
 som, om
 uisimam,
 qm graus
 Quid ver
 elia conspe
 culis oculu
 tom horri
 aspectu, q
 uum cord
 accendunt
 pome hila
 tu hanc p
 agi, velt
 romans, p
 ay, illum
 roure gra
 4.
 mines per
 est bonum

UNDE.

Ista autem sic à Deo gesta sunt, ad digni-
tatem feminarum, & ipsius adeo Coniugij, ex-
aggerandam & ornandam. Vult enim Deus hoc
suum opus, & Coniugalem vitam, maxime ab
omnibus hominibus fieri.

3. Neq; ipsa copulatio fortuito concursit,
aut consilio Ada fit. Sed istam venustam herosif-
sam, omnibus corporis atq; animi bonis orna-
tissimam, Deus excitato Adamo adducit, eamq;
ipsi grauisssimis ac decentissimis gestibus copulat.
Quid vero noster Adam, ista formosissima pu-
ella conspecta? Num adhorret eam? Num o-
culis oclusis, in heremum ausugit? Nequaquam
tam horridus, tam asopycus est, sed mox ex
aspectu, quod dicitur, amor nascitur. Flamma
eius cordis honesta & ordinata, totum ipsius cor
accendunt, laeticiq; perfundunt. Accipit igitur
sunt hilari, leto ore, cupidissimisq; complexi-
bus hanc pulcherrimam vite sociam, legesq; con-
iugij, veluti hymenaeum iucundum sibi met ipsi
canans, publica voce, ipso spiritu sancto regente
eum, illuminante, dicat, Deoq; conditori reue-
renter gratias agit.

A. Mandatum vniuersale, ad omnes ho-
mines pertinens, est illa celebris vox Dei: Non
est bonum homini, esse solum. Et vox Ade, ex
C divina

DE CONIUG.

diuina inspiratione prolata, Erunt duo in carnem unam. Postea accedit & praeceptum decalogi, Non moechaberis. Sancit igitur, ac praecipit Deus Coniugium omnibus, qui idonei ad hoc vite genus in hunc mundum nascuntur, inspeculari Dei voluntate excipiantur. Insuper ex lege natura, infra omnibus mortalibus naturaliter, omnes honesti homines iudicant, omnes homines tali lege in hunc mundum nasci maris & femellas, ut honesta cohabitatione procreent liberos, atq; in bene constitutis rebus publicis, publica edicta de legibus Coniugiorum, etiam inter gentes sunt proposita.

Ille igitur Deus, qui initio condidit & sancit Coniugium, adhuc hodie hoc vite genus conseruat, & obseruari vult.

Creat enim homines tali ratione, ut sint sua natura idonei ad Coniugium, hoc est, creat non solos viros seu Monachos, neq; solas puellas, id est Nonnas, sed ex iisdem saepe matribus, procreat pueros & puellas, interdum etiam gemellos distincto sexu, miranda & diuina potentia, in una matrice format.

Indit Deus ipse in hominum pectora naturales storgas, inclinantes & incuantes miram
natura

UNDE.

contra igni, ad matrimonium. Merito igitur
Paulus doctrinam Demoniorum appellat, pro-
hibere coniugia; id quod facit Antichristus Ro-
manus, publico cum dedecore sui & suorum.

Sonat adhuc Deus in orbe terrarum, Mi-
nisterio verbi sui, praeceptum suum de Coniugio
tenendo, & vitanda scortatione. Adhuc enim
graves poenas de ijs, qui extra coniugium legiti-
mum, sedis libidinibus & se & alios polluant,
sumit.

Deniq; consociat adhuc Deus in mundo
marem & feminam, iungendo pectora duorum
in amoribus. Videmus enim, quotidie ob o-
culos, quam miraculose ex diversis locis & na-
tionibus, non raro duos matrimonio copulet.

Huc etiam pertinet illa perspicua dicta
Gen. 24. Dominus Deus caeli mittet Angelum
suum coram te, ut accipias uxorem filio meo.

Proverb. 19. Domus & diuitia, heredi-
tatis a parentibus, à Domino autem proprie-
tas prudens.

Christus inquit. Quod Deus coniunxit,
homo non separet. Matth. 19.

Nec male dictum est, Fato connubiasti.
C 2 nus.

DE CONIVGIO:

ant. Siquidem factum de voluntate, atq; ordinatione Dei intelligatur.

Duplici porro modo, Deus homines duos, in hanc vite societatem iungit, primum quidem *Immediatè*, Deinde verò *Mediatè*.

Immediatè autem copulat duos, vel manifesta, vel occulta quadam ratione. Manifestè quidem, ut verbo & gestibus, Adam & Evam coniunxit. Sic seruo Abrahae ex animi sui voto, ipse Deus offert atq; ostendit Rebeccam, Isaac sponsam: Iacobo venienti in Mesopotamiam, Rahelem exhibet.

Occulta verò ratione id facit Deus, quando ex aspectu mutuo virisq; cor accenditur, ut, licet non dum ea res ulli hominum sit patefacta, tamen animus de Coniugio decernat.

Mediatè autem Coniugia fiunt, per indicationem, aut adhortationem aliorum, ut parentes, vel amici, vel cognati hortantur filios, aut sibi nosos, ut ad Coniugium animos adiciant, proponentes honestas virgines aut viduas, cum quibus optarent eos Connubium legitimum contrahere.

IMPVLSIVE.

Ad